

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ

Активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у логістичні та транспортні процеси дозволяє учасникам європейського ринку оперативного приймати управлінські рішення, забезпечуючи високу якість і своєчасність переміщення товарів. Перехід від паперових носіїв до електронних декларацій, а також використання автоматизованих систем аналізу даних не лише спрощує митні процедури, але й сприяє зниженню витрат та підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

Одним із ключових напрямів модернізації митної служби України є впровадження механізму «єдиного вікна», який забезпечує можливість одноразового подання інформації через єдиний канал взаємодії з державними органами. Такий підхід значно оптимізує процеси здійснення експортно-імпортних і транзитних операцій, скорочує час митного оформлення та зменшує адміністративне навантаження на бізнес. Розвиток цього інструменту є пріоритетним у контексті інтеграції України до європейського економічного простору.

У рамках гармонізації з вимогами Європейського Союзу українська митниця активно впроваджує сучасні ІТ-рішення, зокрема систему CDS.UA, яка є національним аналогом європейської Customs Decision System. Зазначена система забезпечує стандартизований обмін даними, підвищує прозорість процедур та дозволяє в електронному форматі оформлювати різні типи митних рішень, включаючи авторизації уповноважених економічних операторів (АЕО), реєстрацію фінансових гарантів та видачу дозволів для функціонування митних складів. Це створює передумови для інтеграції України у єдину митну інформаційну систему ЄС.

Важливим аспектом цифрової трансформації є забезпечення високого рівня кібербезпеки та безперервності функціонування інформаційних систем. Національні стратегічні документи передбачають створення надійної телекомунікаційної інфраструктури, здатної протистояти кіберзагрозам, несанкціонованому доступу та спробам фальсифікації даних. Використання кваліфікованого електронного підпису гарантує автентичність і цілісність інформації, а централізація комунікаційних сервісів сприяє підвищенню ефективності управління даними.

Окрему увагу приділено впровадженню єдиної системи аналізу ризиків, яка дозволяє перейти від фрагментарних локальних рішень до комплексного підходу в управлінні митними ризиками. Це забезпечує більш точний

контроль, підвищує рівень прозорості та знижує ймовірність порушень у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Разом із технічними інноваціями, важливим фактором успішної реалізації концепції «Е-Митниці» є організаційна трансформація. Досвід європейських країн, зокрема Польщі, демонструє, що провідну роль у формуванні таких систем повинні відігравати профільні підрозділи, відповідальні за бізнес-процеси та визначення функціональних вимог. Водночас ІТ-служби мають забезпечувати технічну реалізацію, підтримку інфраструктури та дотримання стандартів.

Для забезпечення прозорості та ефективності впровадження цифрових рішень доцільним є використання моделі аутсорсингу при розробці ІТ-систем. Це дозволяє залучати зовнішніх експертів, зменшувати витрати та підвищувати якість програмних продуктів. Водночас важливою умовою є чітке регулювання процесів закупівель і контроль за виконанням проєктів.

Мінімізація людського фактора шляхом автоматизації процесів є одним із ключових інструментів боротьби з корупційними ризиками. Проте для досягнення максимального ефекту необхідно забезпечити належний рівень управління реформами. Програма створення «Е-Митниці» повинна реалізовуватися під керівництвом вищого керівництва митної служби із чітким розподілом відповідальності та функцій між усіма учасниками процесу.

Отже, комплексна цифровізація митної сфери, гармонізація процедур із європейськими стандартами та створення єдиної цифрової екосистеми сприятимуть підвищенню ефективності державного управління, розвитку міжнародної торгівлі та забезпеченню сталого економічного зростання України на інноваційній основі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Домашенко С., Гнездовський О., Морозов Д. Роль цифровізації митної служби України у забезпеченні зовнішньоторговельної діяльності в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2025. (80). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-97>